

2. Wstęp i zakończenie

2.1. Struktura wstępu

Wstęp winien zawierać (Przechlewski, 2011):

1. ogólne wprowadzenie do problemu rozpatrywanego w pracy;
2. opis problemu badawczego, określenie celu pracy (pytań/problemów badawczych);
3. postawienie hipotez;
4. określenie zakresu pracy, metod, technik i narzędzi badawczych;
5. omówienie konstrukcji pracy.

Na rysunku 1 znajdują się podstawowe elementy konstytutywne wstępu (za: Zenderowski, 2008).

Rys. 1. Elementy konstytutywne wstępu

Źródło: Opracowanie własne, za: Zenderowski, 2008

2.2. Cel pracy

Celem pracy może być m.in. opisanie (zjawiska), objaśnienie (na podstawie modelu, teorii), zaprojektowanie, wykonanie, opracowanie,...

Błędem jest sprowadzanie celu wyłącznie do wykonania dzieła (modelu, programu, ...); w takim wypadku raczej należy opisać, po co jest ono wykonywane. Cel nie powinien być sformułowany ogólnikowo, górnolotnie, ponadto warto w nim umieścić wzmiankę o metodzie. Jeśli celem jest „ukazanie znaczenia” (cokolwiek to znaczy), to warto określić, jak autor chce tego dokonać (Przechlewski, 2011).

Sformułowanie: ocena czegoś, wymaga podania metody i kryteriów oceny. Według Przechlewskiego (2011), innym słowem-wytrychem są uwarunkowania, a zwłaszcza uwarunkowania rozwoju. Uwarunkowania to nic innego, jak czynniki mające wpływ na coś, więc należy określić metodę naukową, według której ów wpływ będziemy ustalać. Jeśli wpływu ustalać nie zamierzamy, zamiast oceny uwarunkowań jako cel pracy lepiej jest podać na przykład opis zjawiska.

2.3. Zakończenie

Najogólniej mówiąc, w zakończeniu powinny znaleźć się pewne ustalenia, nawiązujące do problemów przedstawionych we Wstępie i to z tą częścią Zakończenia winno korespondować. Stąd też, przystępując do pisania Zakończenia, powinniśmy położyć przed sobą szkic Wstępu oraz zebrane z poszczególnych rozdziałów wnioski. Dobrze jest powrócić tu do uwag wstępnych i nadać im ostateczny kształt, wiemy wszak już, co udało się w pracy stwierdzić i które z problemów znalazły się poza granicami jej rozważań.

Pamiętając o tym, co napisaliśmy ostatecznie we Wstępie, przystępujemy do pisania Zakończenia. Najłatwiej jest napisać, czego nie powinno ono zawierać. Zdecydowanie nie może być streszczeniem pracy czy syntetycznym zestawieniem tego, o czym była mowa w poprzednich rozdziałach. Nie powinno być również szczegółowym spisem wszystkich wniosków zebranych z całej pracy. Ponadto, nie powinno się w nim przystępować po raz pierwszy do polemiki z cudzymi poglądami. Główną uwagę należy tutaj skoncentrować na omówieniu problemów zaakcentowanych we Wstępie — z Zakończenia musi wynikać, czy na wszystkie postawione pytania udzielono w pracy odpowiedzi. Mogą się tu, oczywiście, znaleźć uwagi o kwestiach nie rozstrzygniętych w pracy, a nawet w niej nie podjęte, czyli problemy, które pozostały otwarte, wiążące się ściśle z problematyką pracy (Pułło, 2001). Sobis (1983) stwierdził, że Zakończenie musi być zwarte, tak „aby czytający mógł je zachować w pamięci”, zaś jego forma „zależy od tematu i osobistego smaku autora”. Zaczyński (1995) pisze: „Często w zakończeniu wskazuje się na plany możliwych obszarów przyszłych badań, które są rzeczową konsekwencją prób opisanych w danej pracy. Formułowanie w pracy nowych przypuszczeń, które wynikają już z przeprowadzonych badań jest godne polecenia, bo może być uznane za autentycznie twórczą postawę autora danej pracy”.

Według Przechlewskiego (2011), Zakończenie powinno zawierać:

1. zwięzły opis uzyskanych wyników;
2. wskazanie na napotkane trudności i potencjalne słabości;
3. wskazanie na potencjalnie ciekawe tematy do dalszych badań, które są konsekwencją wyników uzyskanych przez autora.

Zenderowski (2008) zaproponował elementy konstytutywne „Zakończenia”, które zestawiono na Rysunku 2. Rys. 2. Elementy konstytutywne „Zakończenia”

Źródło: Zenderowski, 2008

2.3.1. Zwięzły opis uzyskanych wyników

Nie powinno się — co często się zdarza — jeszcze raz przypominać, jak istotny był problem, który badaliśmy, omawiać konstrukcji pracy albo stosowanych metod (chyba, że w wyniku ich zastosowania sformułowano wnioski natury teoretyczno-metodycznej).

Krótki opis wyników (wnioski z przeprowadzonego badania) powinien zawierać przede wszystkim ocenę realizacji — w świetle uzyskanych wyników — celu przedstawionego we wstępie pracy, w tym potwierdzenia (lub nie) przedstawionych tamże hipotez.

Wnioski można podzielić na (Przechlewski, 2011):

- teoretyczne — np. adaptacja teorii w dziedzinie, w której do tej pory nie była stosowana;
- metodologiczne
- empiryczne — dotyczą wprost przedmiotu przeprowadzonego badania empirycznego;
- praktyczne — sprowadzają się do rekomendacji odnośnie działań niezbędnych do osiągnięcia pożądanego wyniku.

Powtarzanie in extenso wniosków szczegółowo przedstawionych w rozdziale empirycznym jest mało eleganckie — lepiej jest, miast autocytowania, zastosować krótką rekapitulację odsyłającą czytelnika do punktów, tabel czy rysunków zawierających stosowne dane szczegółowe.

Jeżeli każdy rozdział głównej części pracy kończył punkt „Wnioski” albo „Podsumowanie i wnioski”, to „Zakończeniem” pracy także powinno być krótkie podsumowanie, w którym czytelnik jest odsyłany po szczegółowe informacje do punktów podsumowujących wyniki uzyskane w każdym rozdziale (Przechlewski, 2011).

Przydatne frazy pojawiające się w tej części pracy (Przechlewski, 2011):

Przeprowadzone badanie umożliwiło realizację postawionych we wstępie celów...

Wnioski dotyczące [...] można sformułować w postaci następujących punktów...

Przeprowadzona analiza pozwala na sformułowanie następujących twierdzeń...

Wyniki badania wskazują, że [...] są determinowane przez...

2.3.2. Wskazanie na napotkane trudności i potencjalne słabości

Napotkane trudności i potencjalne słabości badania zwykle dotyczą zastosowanej metody lub techniki badawczej, na przykład (Przechlewski, 2011):

- generalizacji na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego na próbie niereprezentatywnej;
- ustalania zależności przyczynowo-skutkowych na podstawie danych przekrojowych lub w badaniu jakościowym;
- oceny istotności parametrów na podstawie próby o niewielkiej liczebności;
- niewielkiej liczby (niereprezentatywnych) przypadków w badaniu jakościowym itp.

W przypadku pracy inżynierskiej, „napotkane trudności” sprowadzają się do opisu niedoskonałości wykonanego projektu¹, a „ciekawe tematy do dalszych badań” to wskazania, w jaki sposób można owe niedoskonałości poprawić.

1 Nie przesadzajmy jednak z samobiczowaniem i martyrologią uwypuklając niedoskonałości, porażki i problemy.

mirekszydowskiLeave a comment

Post navigation

← 4. Rozdziały i podrozdziały

1. Konstrukcja pracy →

Dodaj komentarz

Musisz się zalogować, aby móc dodać komentarz.

Wyszukiwanie

Search

Archiwum

·Maj 2014

·Kwiecień 2014

Strony w serwisie

·Jak pisać?

Fruitful theme by fruitfulcode Powered by: WordPress